

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XLI. Ioan. Tritem. Abbas Divi Iacobi Herbipolensis, Vvilhelmo Veldico
Monapio plebano in Dyrnstein, theologo & mathematico nobis amicissimo
salutem.

urn:nbn:de:0128-1-17336

studijs puerilibus, quæ parum conferunt ad animæ salutem, & mentem & calamitatem ad spiritualia totis viribus conuertas. Talia rogo posthac æde opuscula, quorum lucubratio Dei in te amorem suauiter augeat, mentemque legentis in contemptum mundanorum ducat. Cedant iam nunc ludi pueriles, senem non decent carmina poetarum, profaice tibi profecturij honore pergendum est: tortuosis ludat versiculis immatura iuuentus, planum carmina, præter penthica, forsitan epitaphia mortuorum, nisi talis sit paraphrastes, qui carminum semper habuerit vsum, profaice vero nunquam, ut cum Prudentio, Sedulio, Iuueneco; eorumque similibus conuersus ad penitentiam mundanæ arma sapientiæ ad laudes scripturæ conferat diuinæ. Nulla sanctorum veterum doctorum Hieronymi, Ambrosii, Augustini, Gregorii, Origenis, Ioannis Chrysostomi, Basilii, Cyrilli, aliorumque complurium carmina legimus præter hymnos ad Dei laudem compositos, & epitaphia paucula mortuorum, quamuis artem illos habuisse non dubitamus. Cupientes enim lucubrationibus suis animarum prodesse saluti, profa scribere quam carmine maluerunt, propterea quod sit difficile in omnibus quæ scribenda utiliter occurrunt legem seruare metrorum, & hoc genus docendi magis videretur iuuenes decere quàm senes, raroque contingat quempiam in utroque reperiri perfectum. Rogas ut omnium lucubrationum mearum rationem, titulos & argumenta tibi perscribam, earum maxime quas post additionem libri de scriptoribus ecclesiasticis composui. Dicis enim causam te habere honestissimam, qua eorum expectas rationem. Satisfaciam desiderio tuo quam primum mihi per otium licuerit, quia fieri non potuit, & festinante nuncio, & me in alijs occupato. Veldicum amantissimum meum non dubito, quæ non minus amo quam amer ab ipso. Herbenum nostrum communem amicum & philosophum integerrimum, quoties oportunitas data fuerit meo nomine salutata, qui omnium bonorum virorum amicitia dignus est, utpote non minus sanctimonia vitæ quàm eruditione literarum insignis. Vale mente & corpore sanus, mei memor ad Deum. Ex monasterio meo S. Jacobi Herbipolis 12. die mensis Augusti, Anno Christianorum 1507.

S. patri
quare profa
& non meo
vsi sint.

XLI.

IOAN. TRITEM. ABBAS DIVI IACOBI HERBIPOLENSIS, WILHELMO Veldico Monacho plebano in Dyrnstein, theologo & mathematico nobis amicitissimo salutem.

LITERAS tuas amice quas emisisti ad nos quinta die mensis Iulii, prima die mensis Augusti cum Rogerianis accepi, quibus per ordinem si potero duxi respondendum. Et in primis quidem gratias tibi ago ingentes pro tua in me beneuolentia, qua meæ congaudes tranquillitati, locumque me inuenisse aptum laxaris cum libertate philosophandi. Gaudeo sane non mediocriter & ipse, quoniam Deo miserante laqueus terrenarum occupationum, quo nimium grauabar in Spanheim contritus est, & ego licet cum magna difficultate liberatus sum. In quartum & vicesimum annum ut nosti grauissimum hoc onus pastoralis curæ inuitus portauit, quoniam natus mihi videbar ad quietem solitudinis ac studium scripturarum potius, quam ad mundi tumultus & iurgia rusticorum. Solitudo mihi semper placuit, quam quoties deserere compulsus fueram, minus aptus ad spiritualia toties fiebam. Non enim me fugit sanctum Ioannem dixisse Chrysostomum super Euangelium Matthæi: Sicut difficile est arborem iuxta viam positam fructus usque ad maturitatem seruare: sic difficile est virum iuxta hunc mundum viuentem, id est in actibus mundi, iustitiam immaculatam usque ad finem tenere. Recede ergo, inquit, de via & planta te in loco secreto, ut nec mundus tecum habeat aliquid commune, nec tu cum mundo. Diui quoque sententia Hieronymi memoriam raro deserebat dicentis: Quid desideramus urbium frequentiam, qui de singularitate censemur? Mibi enim oppidum carcer est, solitudo paradysus. Nam ut beatus Augustinus dicit in libro de singularitate clericorum: Minus voluptatibus stimulat, qui non est ubi est frequentia voluptatum. & minus auaritiæ molestias patitur, qui diuitias non videt. Inopia fratrum, & magna loci necessitas me curis temporalium rerum sæpius occupauerunt inuitum, eoque magis, quo mihi nullus in his aderat fidelis & peritus adiutor. Feci tamen omnem quam potui circa vtriusque status reparationem diligentiam, quod structura & alia per me facta docebunt, quousque tandem fratrum meorum cum Cynonotis pernitiola in me conspiratio inuoluntarium reddidit, & ad cedendum improbis omnino paratum. Mihi proinde viuere deinceps & factis scripturis pro viribus statui, mundique inutiles curas resignare mundanis, quoniam hæcenus

nima salutem, & mentem & calami ad spem
 ostha: de opuscula, quorum lucubratiō
 gentis in contemptum mundanorum deo
 ecent carmina poetarum, profaice tibi p
 ludat versiculis immatura iuuentus sp
 iterum dico, nulla senem debere contemp
 moruorum, nisi talis sit paraphras, quae
 unquam, vt cum Prudentio, Sedulo, M
 itentiam mundanae arma sapientiae ad laud
 veterum doctorum Hieronymi, Ambrosii
 sosti, Basili, Cyilli, aliorumque contem
 ei laudem compositis, & epita p
 non dubitamus. Cupientes enim laudat
 ribere quam carmine maluerunt, prop
 vtiliter occurrunt legem seruare mem
 nes decere quā senes, raroq; contemp
 omnium lucubrationum mearū ratio
 xime quas post additionē libri de scripturis
 re habere honestissimā, qua eorum ex
 imum mihi per otū licuerit, q; si fieri non
 pto. Veldicum amatissimum meo non de
 so. Herbenum nostrum communem m
 tunitas data fuerit meo nomine saluta
 s est, vt pote non minus sanctū monia vna q
 corpore sanus, mei memor ad Deum. Er
 en sis Augusti, Anno Christianorum 1507.

haecenus monachis plusquam satis deseruiui ingratis. Huius autem coenobii cui nūc praesum indignus, etsi paupertate grauetur, nec solitudines sunt tantae, nec perniciose cum rusticis tot contentiosae occupationes. Viuo gratia Dei mea sorte contentus, & quanto rebus transitoriis locus est pauperior, tanto me pacis & tranquillitatis abundantia existimo ditioem. Enimvero iuxta consilium sancti Christophili Pauli, victum habens necessariū, quo mortale ad tempus vitae sustentetur corpusculum, & vestem Boream cohercens, amplius nō requiro. Orbem terrae marisq; & insularum, quem pulchre depictum in Worma-
 10 pro aere modico sphaeram orbis pulchrā in quantitate parua, nuper Argētinā impressam, simul & in magna dispositione globum terrae in plano expansum, cum insulis & regionibus nouiter ab Americo Vesputio Hispano inuentis in mari occidentali ac versus meridiem ad parallelum ferme decimum, cum quibusdam aliis ad eam speculationem pertinentibus. Quod autem mones vt huius rei causam Domino meo reuerendissimo proponam episcopo, satis quidem facis officio tuo, sed minus mihi principum pensiculate occupationes & negotia perpetua & maxima videris, qui occupatissimis animis ocioforū studia existimas persuadenda. Veteris amicitiae non dubita sum tenacissimus, & quam semel in te charitatem effudi, nulla vnquam terrarum spatia infirmabunt. Vnde quod iubes vt faciā, te quoque facere ne pigeat exhortor & peto. Ita precor viuamus amici, vt alterius in altero memoria valeat apud Deum. Haec enim verae amicitiae causa est, qua non quaerimus aliud quam in theosophia parilitatem cordium, & ex mutua cohortatione profectū animorū. Quod si alter amicorum aliquam sauiensis mundi calamitatē inciderit, ab altero totis est viribus consolandus. Si errauerit, mox ad viam veritatis ab amico reuocandus est. Si tepuerit in studio salutari, excitandus, quia erit vera & iure commendabilis amicitia, si hoc fecerit ad quod est instituta. Et ideo sancti patres iustissimam esse amicitiam legē arbitrati sunt, qua praecipitur vt non minus nec plus quisquā amicum suum quā seipsum diligat. Henricum de Bunau diu vita a diui defunctum, sed libros eius & globum cosmographiae quae olim comparauit ex officina tua, remansisse apud Saxoniae principes, quod tu existimas, non audiui. Habet enim superflitem fratrem, cui omnia moriturus cōsignauit. Rebus tuis
 20 secundis vehementer congratulor, tibiq; vt verus amicus congaudeo, cupiens nihilominus memorem te esse versiculorum Hildeberti Turonensis Archiepiscopi dicentis:

*Cuncta sub ancipiti pendunt mortalia casu,
 Et spondent propria mobilitate fugam.
 Quicquid habes hodie, cras te fortasse relinquet:
 Aut modo dum loqueris, desinit esse tuum.*

Miranda te significas lucubraste opuscula, ab eo tempore quo tecum fui in Dyrms-
 stein, quae mihi ostensurum te polliceris cum ad te venero. Sed cum nulla sit mihi causa
 veniendi ad te, immo neq; voluntas quietem interrumpendi meam, benefeceris & quod
 maxime decet amicum, si operum tuorum omnium ad me titulos quāprimum dederis,
 40 aut certe quod magis cuperem, ipsa opuscula, quae lecta per me, vel etiam rescripta tibi fideliter quantotius restituenda polliceor. Miraris forsitan quod me causam veniendi ad te dixi non habere, sed accipe rationem. Monasterium cui praesum licet indignus, necdum annuali capitulo Bursfeldensium patrum dignoscitur subiectum, quod nouiter est reformatum, quapropter officio visitationis me grauare minime possunt, quae ad modum per annos viginti continuos non sine graui dispendio meo antea fecerunt. Hinc mihi quiescendi copia Domino Iesu providente conceditur, & nulla vagandi sicut prius occasio praebetur. Et inde est, quod causam veniendi ad te me dixi non habere. Maxime tamen vellem vt mecum esses vel vno die, ostenderem & ego tibi quae mirareris opuscula. Sed videbimus nos aliquando si voluerit Dominus Iesus qui omnia potest. Interea quoties oportunitas se nobis obtulerit, literis nos mutuo in amore ipsius cohortemur. Ora pro me frater ad Deum, vt in sua me via custodiat, omnesq; mihi transgressionis meas, quarum nō est numerus, propter dolorem amarissimae passionis suae misericorditer indulgeat.
 50 Vale. Ex Herbipoli 12. die mensis Augusti. Anno Christianorum 1507.

XLII.
 COBI HERBIPOLENSIS, VITAE
 Dyrmsstein, theologo & mathematico
 ssimo salutem.

nos quinta die mensis Iulii, prima die mensis
 per ordinem si potero duxi respondere
 es pro tua in me beneuolentia, qua meo
 esse aptum laetaris cum libertate philosophandi
 oniam Deo miserate laqueis terrestriano
 nheim contritus est, & ego licet cum magis
 cesimum annum vt nostri grauissimum loco
 m natus mihi videbar ad quietem solat
 mundi tumultus & iurgia rusticorum. Sed
 e compulsum fueram, minus apertus ad spiritum
 Ioannem dixisse Chrysostomum super
 ta viam positam fructus vsque ad maturam
 viuentem, id est in actibus mundi postquam
 tit, de via & planta te in loco secreto, vt nec
 o. Diui quoque sententia Hieronymi m
 nus urbium frequentiam, qui de singulari
 adisus. Nam vt beatus Augustinus dicit in
 stimulat, qui nō est vbi est frequentia
 nō videt. Inopia fratrum, & magna loci
 cupauerunt inuitū, eoq; magis, quo mihi
 eci tamen omnem quam potui circa vni
 actura & alia per me facta doceant, quae
 perniciose in me conspiratio inuolueram
 o paratum. Mihi proinde viuere deinceps
 inutiles curas resignare mundanis, quoniam
 habita

